

UNITÉ
Existenz 21|22

FEBE

POLO.
ARCHITECTS

Wienerberger

LAVA Architekten

acerta

voorwoord

Van een wel afgebakende versie, een platform voor ‘inclusiviteit’, naar een losbandig allegaartje dat samengehouden wordt door één rode draad: de Existenzweek. We hebben ons laten leiden door de verschillende activiteiten, installaties en lezingen die plaatsvonden in de Sint-Jacobskerk. We hebben ons laten leiden naar opiniestukken, fotoreportages, getuigenissen etc. Meer van alles, maar niets om minder trots op te zijn.

Dat is wat Unité net zo mooi maakt: het kan alles zijn. Elk jaar opnieuw neemt een compleet verschillende groep studenten het roer over om vervolgens een eigen draai te kunnen geven aan het concept van Unité. Wat ooit een eerder krant-achtige uitgave was, is nu geëvolueerd naar een concept dat zich kan uiten in allerlei vormen. Al 12 jaren lang laten studenten zich leiden door hun eigen interesses om zo telkens opnieuw tot een nieuwe editie te komen.

In onze vorige uitgave spraken we over Unité als een platform. Ook deze uitgave zien we als een collectie van een verscheidenheid aan ervaringen, meningen en gedachten. Onze dank gaat hierbij dan ook uit naar alle mensen die een bijdrage hebben geleverd aan beide edities van het magazine.

Met een glimlach en een gevoel van voldaanheid schuiven we ook deze editie in onze boekenkast. Ze lezen hoeven we immers niet meer, dat hadden we al een aantal keer gedaan voor we het fysiek exemplaar in handen kregen. Ze maakt nu deel uit van de boekenkast die we hebben als studenten ingenieur-architect. Het was een eer om in te staan voor Unité dit jaar. Bedankt aan de leden van onze redactie: Noémi, Kaat, Gilian. Simpelweg een topteam. Samen kijken we uit naar wat onze opvolgers in petto hebben.

Unité Existenz 21-22
Brent en Bram

01

Voorwoord

28

Dorpelijkheid
in gesprek met Vlaams
Bouwmeester Erik Wieërs

42

Existenzreis
dwars door Duitsland

04

De Existenzweek
een reportage

20

Workshop inclusiviteit
door de ogen van de
gebruiker

22

**Make emergency
villages out of vacant
office buildings**
opinion shelter

36

Architectuur en Mode
column Hilde Heynen

38

**Omgaan met de
digitale wereld**
een verlengstuk van
ons lichaam én onze
gedachten?

40

Vectorworks in beeld
fietsen door de bomen

44

**United through
Architecture**
column Hilde
Vanaenroyde

46

Existenz '21-'22

48

Dankwoord

de existenzweek

Existenz is de jaarwerking van masterstudenten ingenieurswetenschappen: architectuur. Van archi-feestjes tot lezingen, lokale uitstappen tot een reis door Duitsland, eerste kennis-making tot vertrouwd weerzien, met Existenz organiseren we verschillende activiteiten om studenten samen te brengen en het architectuurdebat in de kijker te zetten. Het hoogtepunt van dit al is de Existenzweek; een week waarin we met al onze werkgroepen samenwerken om onze stempel te drukken op de stad.

Er is in verschillende steden reeds lange tijd een tendens van leegstaande gebouwen en monumenten. Om dit fenomeen aan te kaarten neemt Existenz al meer dan 20 jaar lang leegstaande panden over in de stad Leuven. We blazen nieuw leven in een unieke locatie door middel van verschillende ingrepen, waarbij we een verscheidenheid aan thema's binnen de architectuur behandelen en toegankelijk maken voor een breed publiek. Gedurende een hele week openen we een café, organiseren we verschillende workshops, bouwen we ateliers, geven we lezingen, optredens ... We creëren een plek waar zowel studenten, buurtbewoners als toevallige passanten kunnen samenkomen.

Dit jaar hebben we ons gevestigd in de Sint-Jacobskerk. Een gebouw dat zeer lang een bouwwerf is geweest, maar waarvan de stad nu opnieuw gebruik wilt maken door het open te stellen voor buurtactiviteiten. Met onze kortstondige inname van het pand geven we een eerste aanzet naar wat dergelijke ruimte kan bieden voor de buurtbewoners.

Sint-Jacobskerk

Opbouw interieur

Soirée Commencée

Soirée Dansée

Atelier Inclusivité

Atelier Betonné

Gedachtenbox

Stilte box

Café Petit Déjeuner

Archiefair

Dîner Grillé

Band 'Alive' op Soirée Variété

Soirée Fermée

Soirée Fermée

Hellingsbaan
is altijd goedkoper
dan een lifje

geleide lijnen
NAAR EN IN DE
KERK

PERFECTIE
IS DE
VIJAND VAN
TOEGANKELIJK-
HEID

AANSPREEKPUNT
VOOR EVENTUELE
HULP
(TOOG?)

A1 poster waar opmerkingen op aan werden gebracht tijdens het gesprek

workshop inclusiviteit

Door de ogen van de gebruiker

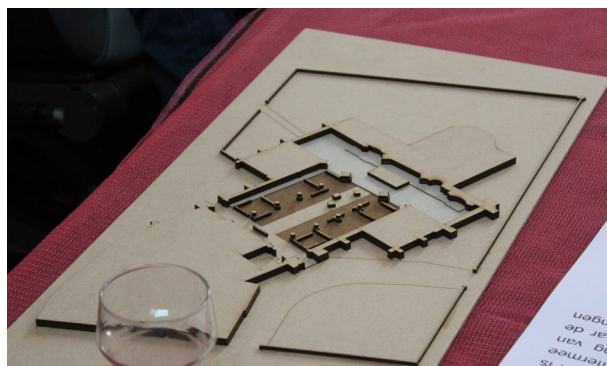
Onze werkgroep Unité wou graag ook zijn steentje bijdragen aan deze Existenzweek. Zo hebben we ons ingezet om een workshop te organiseren. Wie de vorige editie van ons magazine heeft gelezen, kan al raden waarover onze workshop ging.

Op deze week van én voor architectuurstudenten wilden we onze woorden van vorig semester toch eens in de praktijk omzetten. Zo hebben we contact opgenomen met Sam Michiels, voorzitter van de adviesraad toegankelijkheid van Leuven, om samen na te denken over een activiteit die het idee van inclusiviteit en toegankelijkheid in al zijn vormen kan omzetten in een interactieve oefening. Een activiteit waarin niet enkel de studenten, maar ook de buurt en de stad betrokken kunnen worden.

We zijn samen tot het volgende concept gekomen: een workshop waarbij mensen met verschillende beperkingen samen met studenten kunnen rondwandelen door en rond de Sint-Jacobskerk.

Zo zijn de deelnemers op tocht kunnen gaan met Sam, met een manuele rolstoel; Pauline, met een elektrische rolstoel en Julien, met een visuele beperking.

Tijdens deze wandeling kon iedereen de pijnpunten en pluspunten die ze tegenkwamen aangeven en hierover discussiëren. Hoewel we ons best hebben gedaan, waren

2,5D-maquette: een manier waarop slechtzienden een overzicht kunnen krijgen van het gebouw

we ook kritisch en wisten we dat onze Existenzlocatie niet voor iedereen volledig toegankelijk was.

Na afloop zaten we met iedereen samen rond de tafel om alle waarnemingen te bespreken en concreet neer te schrijven. Hierdoor kunnen we onze conclusies niet alleen makkelijker in Unité aanklaarten, maar ook aan de stad, zodat deze in rekening kunnen worden gebracht voor de verdere toekomst van de Sint-Jacobskerk.

Overleg van de bevindingen in de Sint-Jacobskerk

make
emergency villages
out of
vacant
office buildings

Ukrainian refugees should not be isolated in remote emergency villages, Gideon Boie and Lieven De Cauter believe. It is better to receive them in the heart of the cities.

The war in Ukraine is not only a humanitarian problem, it is also a housing problem. The Flemish government wants to create 18,000 shelter places by the end of March, starting with 6,000 shelter places this week. To do this, it is looking at vacant vacation parks, rest homes, monasteries and social housing.

Using vacant buildings is a great idea, but the need for larger collective shelter facilities remains. Our country will host an estimated 120,000 fleeing mothers and children. State Secretary for Asylum and Migration Sammy Mahdi suggested creating emergency villages, and the Flemish government has taken up that challenge (DS March 14). How many villages there will be and where, is not yet certain. What is clear is that they will be spread across Flanders, and that each village will have about 250 housing units.

It sounds good, but the plan risks ending in ecological and social disaster - at least if we take the same spatial approach as with the emergency reception centers for Syrian refugees in 2015. Those camps were usually organized far from civilization, often on abandoned military estates, such as Vlasmeeer near Hechtel-Eksel. Setting up a camp for 300 residents was a heavy logistical organization, with emergency containers on a concrete surface.

Meeting space

Now the government has a chance to do things differently. Our cities have more than enough useful empty floor space. In Brussels alone, there are 6 million square meters of permanent vacancy. These are mainly office buildings in public or private ownership. All in all, that is the same surface area as an average municipality in Brussels. Cities such as Ghent and Antwerp are also struggling with structural vacancy, buildings that can quickly be transformed into habitable units.

Creating shelters in vacant offices reduces the ecological footprint of the operation, and saves time and costs. The advantage is that all the technical facilities are already there; there is water, electricity and sewage. Cafeterias and meeting rooms are also often already present. Thus there is plenty of room for social and psychological assistance.

An additional advantage is that the emergency villages would be well embedded in the existing social fabric. The refugees would have direct access to social amenities such as stores, sports, culture and public transportation. Proximity is necessary for immediate support. The emergency village should be a place where Ukrainians can meet their compatriots and where Flemish host families can go for support.

The hospitality of Flemish families is impressive, but it is time for the big real estate players to show their solidarity with the Ukrainian refugees as well and to step up to the challenge of creating emergency villages. It is the ideal opportunity to polish their image. The buzz created around vacant buildings can also benefit the real estate market.

The Ukrainian refugee issue can bring a new dynamism to buildings that have been vacant for years and can revitalize office districts after they have been in a comatose state for years. Smaller cities and towns can create vertical villages on a smaller scale, such as in vacant schools or monasteries. Most importantly, emergency shelters have a core reinforcing function and can thus contribute to spatial policy in Flanders.

A roof over your head

The first concern is a roof over one's head, Flemish Minister-President Jan Jambon (N-VA) rightly said. But even when there is a high need, a well-considered spatial policy must be pursued. Too often, emergency facilities are built only to disappear. The government

must think now about what will happen later with the infrastructure. For example, the operation could be a tryout for projects that combine office and residential functions. The emergency facilities could also serve as social housing later.

A camp director at the old emergency shelter in Hechtel-Eksel showed a chart with an inverted triangle: the first need was sleep and food, then psychosocial support, and the last and most difficult challenge was integration and human dignity. The camp director said, "We organize our own problem each time." The camp was disbanded back in 2016. The remaining refugees had to move to a vacation park in Houthalen.

If there is anything to be learned from the 2015 spatial approach to the crisis, it is that we must reverse the humanitarian triangle: human dignity must be the foundation. Isolating Ukrainian refugees in remote emergency villages will further alienate these traumatized people. It is more humane and welcoming to receive them in the heart of our cities and towns. The fact that it is also more economical and ecological is a nice bonus.

Gideon Boie, Lieven De Cauter and the master students 'architecture and activism' of the Faculty of Architecture KU Leuven.

Co-signed by:

Olivier Bastin (former Brussels Government Architect Maître Architect)

Sofie De Caigny (director Flemish Architecture Institute)

Stefan Devoldere (former Flemish Government Architect)

Christian Rapp (Antwerp City Architect, TU/e professor, founder Rapp+Rapp)

Marcel Smets (former Flemish Government Architect)

Peter Swinnen (former Flemish Government Architect)

Leo Van Broeck (former Flemish Government Architect, professor KU Leuven, Bogdan & Van Broeck Architects)

Peter Vanden Abeele (Ghent City Architect)

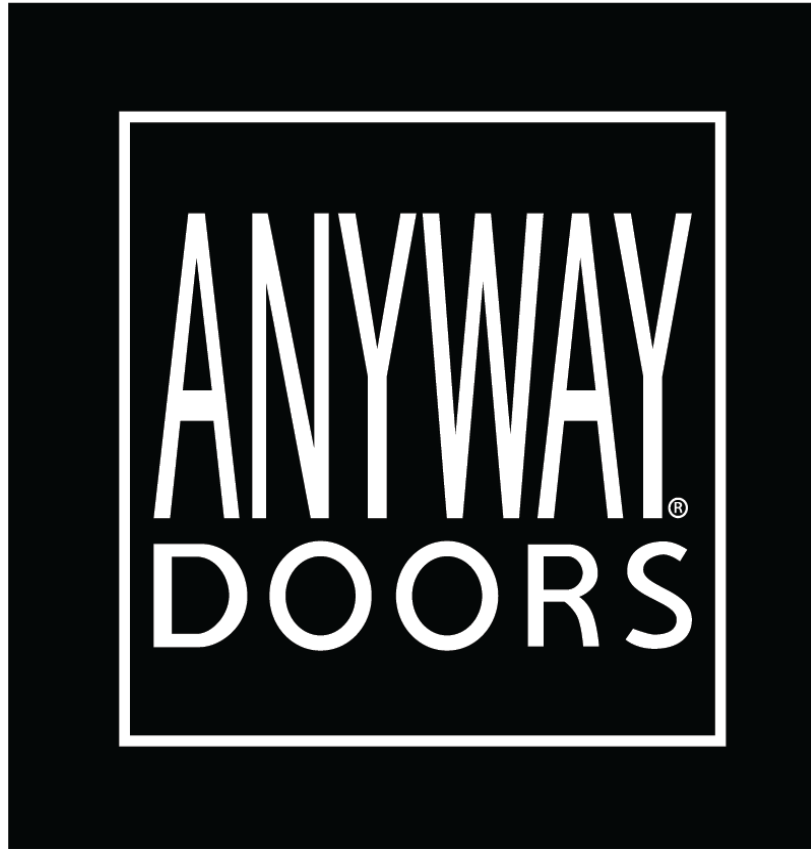
Erik Wieërs (Flemish Government Architect)

© Kristof Vadino

archipelago

S B E

Maquette Dorpetijkheid

dorpelijkheid

In gesprek met Vlaams Bouwmeester Erik Wieërs

Met het thema dorpelijkheid start het team Vlaams Bouwmeester enkele trajecten om de versnippering van het Vlaamse landschap tegen te gaan en zo de kwaliteit en identiteit van dorpskernen te versterken. We werden uitgenodigd een bezoek te brengen aan de expo rond dit thema in het atelier van de Vlaams Bouwmeester. Hier spraken we ook met Erik Wieërs zelf over het bouwmeesterschap en de rol van dorpelijkheid binnen zijn ambitienota.

“Onze eerste algemene vraag is: Hoe word je Vlaamse Bouwmeester?”

“Er is een procedure waarbij je je kandidaat kan stellen. In mijn geval hebben ze gebeld naar mij. Enerzijds zetten ze de kandidatuur open en anderzijds werken ze met een soort van headhunting bureau dat mensen contacteert. Daarna doen ze vanuit een team van experts een paar suggesties, waarop een hele procedure volgt. Er zijn 6 experts: 3 duo's bestaande uit een man en een vrouw.

Eerst heb je een inleidend gesprek van een uur, dan krijg je de tijd om op 10 bladzijden een programma en visie uit te werken. Daarna moet je dat presenteren aan twee andere mensen, waarbovenop je ook nog eens 600 vragen en enkele oefeningen krijgt van een managementbedrijf. Op dat moment zijn er 2 experts die van de geselecteerden - ze hebben er dan nog 5 - alle visies lezen. Maar ze weten niet welke van wie is. Uiteindelijk komen ze allemaal samen. Dat zijn dus twee mensen die het eerste gesprek hebben gehad, 2 mensen

die de presentatie gezien hebben en 2 die blind gelezen hebben. Zij bespreken dan samen welke visies ze interessant vinden, om het zo objectief mogelijk te houden. Bij die eerste twee gesprekken zit er telkens ook iemand van een *human resources* bureau bij, die dan meer op de psychologische testen een antwoord geeft.”

“En u was direct enthousiast toen ze u vroegen om bouwmeester te worden? Of was er toch wat twijfel?”

“Vroeger had er ooit al een andere Vlaamse architect tegen mij gezegd: ‘Zou dat niks voor u zijn?’. Maar nu was het zo'n moment: Ik ben 58 jaar, heb een goed draaiend bureau en geef ook nog les. Ik denk dat ik een andere uitdaging wel interessant vind.

Dat was op dat moment wel een interessante kans. Ik begon niet met het idee: ‘Ik word Vlaams Bouwmeester!’, maar had eerder het idee om eens mee te doen en te zien wat er ging gebeuren. Dat eerste gesprek ging dan redelijk goed. Daarna had ik de visie geschreven en dacht ik: ‘Ja, als ze die visie niks vinden, is dat ook zo. Als ze het wel interessant vinden, kan ik van daaruit vertrekken.’ Op het einde

van die hele procedure waren er nog twee mensen over. Zij hebben een gesprek met de Minister President. Ik wist dat ze heel hard op zoek waren naar een vrouwelijke bouwmeester - wat ik een terechte reflex vind; dat wordt stilaan tijd. Ik ging er dus van uit dat die andere kandidaat een vrouw was en dat ik het niet zou worden. Na het gesprek bij Jan Jambon nam ik de trein terug naar Antwerpen en belde er iemand naar mij, een nummer dat ik niet kende. Ik nam op en ze zeiden: 'Proficiat!'. Ik had ook helemaal niet verwacht dat ze dat zo snel gingen beslissen."

"Is uw visie die u in de eerste nota heeft geschreven nog steeds dezelfde? Is deze nog geëvolueerd over de tijd? Was dorpelijkheid en alles wat erbij komt kijken van in het begin het basisidee?"

"Het meeste is hetzelfde gebleven. De ambitienota die ik heb geschreven is wel anders. Bij mijn eerste visienota had ik op elke schaal iets geschreven. De schalen waren - als ik het mij goed herinner - de regio, de stad, de wijk, de straat, het huis, de wand en het detail. Ik had helemaal ingezoomd. Dan heb ik over elk element gezegd wat ik een belangrijke evolutie vond en hoe architectuurkwaliteit daar verband mee hield."

"Heeft u ook uw eigen team mogen samenstellen? Of heeft u een team dat over alle termijnen heen hetzelfde blijft?"

"Nee, nee, ik zit met dat team opgescheept (veel gelach). Er is een team van 15 mensen dat hier eigenlijk al lang werkt. De laatste collega's zijn er drie jaar geleden bijgekomen. Maar er zijn mensen die hier al 20 jaar of langer werken. Er zijn ook vier of vijf mensen die hier al een jaar of 10 werken."

"Dat is ook makkelijker om de visies van de vorige bouwmeesters en hun doelen verder door te trekken."

"Er is ondertussen al een heel systeem, van bijvoorbeeld een open oproep of de samenwerking met de gemeentebesturen, met een vaste werking. Ik zou zelf niet weten hoe dat allemaal in elkaar zit. Dat is ook wat ik heel goed vind aan de hele procedure van het bureau van de Bouwmeester, je krijgt een traditie van het instituut waarbij de instrumenten telkens weer worden verfijnd. Elke bouwmeester legt zo wat andere accenten. Ik vind dat wel een

goede structuur. Want, stel nu, dat ik uit het niks een team moet samenstellen, dan verlies ik meer dan anderhalf jaar voordat de basis er is. We hebben ook een bestuurscoördinator die omgaat met alle zaken in verband met de Vlaamse Gemeenschap. Zij heeft alle relaties met de verschillende kabinetten en het team opgebouwd, want het is heel moeilijk om te weten wie en wat er allemaal is. De Vlaamse gemeenschap is zo een soep. Dan is het wel zeer goed dat er zo een team is waarbij je telkens ervaring opbouwt."

"Nu is de belangrijkste ambitie die hier wordt tentoongesteld dorpelijkheid. Maar heeft u ook nog andere ideeën en projecten die los staan van dit thema?"

"In mijn ambitienota zijn er 8 hoofdstukken, die ook een beetje over verschillende schalen gaan. Een belangrijke vaststelling voor mij was dat 70% van de werking van ons team bestaat uit courante instrumenten die we hebben zoals de open oproep, het bouwmeesterlabel, de bouwmeesterproef ... Dat zijn allemaal dingen die altijd terugkomen, maar wij geven ook zeer veel adviezen. Alle gemeentebesturen kunnen zo advies komen vragen. Er liepen ook nog veel andere projecten. En wat ik altijd wel gevonden heb van het concept van de Vlaamse Bouwmeester is dat die open oproep wel bij iedereen bekend is, ik heb er zelf ook al vaak aan meegedaan, maar over al die onderzoeken die ze doen, is zeer weinig geweten. Het bureau maakt op het einde van een mandaat een soort van algemeen overzicht en ik heb besloten dat ik daarbij ook drie thematische gidsen wil uitgeven. Hierin kunnen we de problematieken aanraken die we in de maatschappij willen plaatsen en tegelijkertijd een relatie leggen met onze werking, we kunnen dan onze projecten als voorbeeld gebruiken.

Op dit moment werken we aan een eerste gids. Die gaat over samenwonen; alles wat met cohousing en delen te maken heeft alsook de hele problematiek die komt kijken bij te dicht op elkaar wonen en koppelen daaraan ook het energievraagstuk. We voorzien een tweede gids in 2023 die gaat over het wijkweefsel; het niveau van de wijk en de uitdagingen van die korrel. Een derde gids gaat over architectuurkwaliteit. Het zal enerzijds gaan over de procedures en wedstrijden: hoe kan je die kwaliteitsvol organiseren? Maar ook echt over het debat rond architectuurkwaliteit en wat die kwaliteit net bepaalt."

Kantoor Vlaams Bouwmeester in Brussel

“In mijn ogen is het dorp een integraal deel van het Vlaamse bouwlandschap. Maar waarom hebben de laatste twee à drie bouwmeesters dan vooral de focus gelegd op de stad? En waarom denkt u dat dit een thema is dat nu pas terug aan bod begint te komen?”

“Het is ook een klein beetje een reactie omdat ik vind dat de nadruk misschien altijd iets te veel op de stad heeft gelegen. Er is het idee: 'Overall stad!'. We moeten dener bouwen en als men dener bouwt in een dorp gaat men ervan uit dat het dorp verstedelijkt. De vorige bouwmeesters accepteerden dat; ik vind dat niet zo evident. Je zou ook kunnen zeggen: 'Overall dorp!'. Want als je in een wijk en een stad een dorpsleven zou hebben, dan is dat zeker zoveel waard als een stad in een dorp te hebben. Wat is nu eigenlijk een dorpsleven? Dat is de nadruk leggen op die collectieve woon- en leefgemeenschap en zowel in een stad als in een dorp, is dat iets waar je vandaag meer en meer de nadruk op zou moeten leggen. Ik vind ook dat de oppositie in Vlaanderen bijna niet meer bestaat tussen de stad en het landschap, want dat bestaat bijna niet meer. Eigenlijk is de oppositie mensen die in een wijk wonen, waar samenhang en cohesie is, en mensen

die in een verkaveling of appartementsgebouw wonen, waar die cohesie er niet is.

Uiteindelijk is dat hetzelfde probleem als bij de courante dingen die we kennen, het appartementsblok en de verkaveling. In beide gevallen is er eenzelfde probleem: er is geen collectieve ruimte. Er is geen plek waar mensen elkaar ontmoeten en die ook gezamenlijk beheren. En ik denk dat dat cruciaal is. Ik heb het daar ook al in gesprekken met mijn team over gehad. In Zwitserland bijvoorbeeld, benaderen ze wonen als een collectief probleem. We hebben hier een probleem: hoe moeten mensen in de stad wonen? Hoe gaan wij als groep samen ergens wonen? Als we dat samen doen, kunnen we denken aan wat we kunnen delen, aan wat er overlappend kan zijn tussen dingen. Maar in Vlaanderen heeft iedereen een eigen kavel met een eigen huis erop. Ik zie - hoe meer ik erover lees en weet - dat het een bewuste politieke keuze is geweest om iedereen apart te zetten en dat heeft heel veel te maken met economie en grondspeculatie. Er is na de Tweede Wereldoorlog echt ingezet op het verwerven van een eigen woning of het kopen van een eigen huis. Nu botsen we daar tegen het probleem, want door die speculatie worden de gronden alsmaar duurder.

Maquette Dorpelijkheid

Mensen met een gemiddeld inkomen kunnen geen huis meer kopen en voor veel mensen wordt een huis huren ook echt te duur. Ik denk ook dat als alle woningen die we nu zouden bouwen, allemaal sociale woningen zijn, we nog steeds meer dan 20 jaar nodig zouden hebben om het tekort weg te werken. Dat is een onoplosbaar probleem dat komt doordat wij de bouwconomie heel lang aan de private markt hebben overgelaten en zij werken met grondspeculatie. Veel mensen zien het aankopen en hebben van een huis als een belegging waardoor die prijzen altijd maar duurder worden. Ik ben geen econoom, maar mijn grote vrees is: als je nu gewoon zou redeneren, betekent de bouwshift sowieso dat er minder grond is. Dus ja, gaat die goedkoper worden? Nee, dat zal niet gebeuren als er minder is. Dus dat probleem zal zich nog feller stellen volgens mij.”

“We hebben in onze lessen al vaak gezien dat de architectuurwereld al heel lang op zoek is naar de ‘ideale stad’ en hoe we deze artificiële kunnen creëren. Maar er is altijd iets dat ontbreekt. Zou dit het element van dorpeeljkheid kunnen zijn dat ook terug naar de stad zou moeten komen?”

“Ik denk dat er een soort van tussenschaal is

waarop je een gemeenschap vormt. In het inleidend essay wordt er ook gezegd dat je vroeger gemeenschappen had van 150 mensen omdat dat het aantal mensen was dat je nodig had om een mammoet te vangen. En mensen leefden in groepen samen, met verschillende gezinnen. Op de een of andere manier bestaat er in Vlaanderen nu alleen nog maar het individu en iedereen staat alleen als privaat in het publieke. Ik denk dat het enorm belangrijk is om op die tussenschaal in te zetten. Dat is waar er nog grote winsten geboekt kunnen worden.”

“Dus we moeten meer collectieve ruimtes op een iets grotere schaal creëren?”

“Ik denk dat je het wonen moet bekijken op de schaal van een wijk of buurt. Je hebt daar ook nood aan, een gemeenschap hebben van mensen die je kent en vertrouwt. Je ziet vaak dat mensen vereenzamen in de stad omdat ze buiten stappen en overweldigd worden. Kijk maar naar zo een Chinese blok met 300 appartementen in de stad, waar als je buiten gaat er nog 7 miljoen andere mensen zijn. Daar heb je gewoon geen cohesie. Ik wil er niet nostalgisch over doen, het is niet dat een dorp ideaal was, maar ik denk wel dat we te

lang in een modernistisch en neoliberaal idee dat streeft naar vooruitgang geloofd hebben. Ook in het democratische en kapitalistische systeem heb je het idee van het individu, iedereen is gelijk, iedereen is een eenheid op zichzelf dat samenkomt in een groep. Een ander fenomeen is dat mensen digitaal via de nieuwe media ook heel veel groepen kunnen vormen. Je kan lid zijn van een groep met iedereen over de wereld die een bepaald soort Vespa heeft of iedereen die is geïnteresseerd in een bepaalde muziekgroep. Je wordt zagezegd 'vrienden' met iemand die je nog nooit gezien hebt, en misschien ook nooit gaat ontmoeten. Dat is een heel specifiek fenomeen en dat is heel nieuw. Daarom denk ik dat het organiseren, inrichten en installeren van die ruimtelijke ontmoetingen, het fysiek ontmoeten van andere mensen, de taak is van de architectuur. Ik denk dat dat straks voor een groot stuk jullie job gaat zijn, om die ontmoetingen en dat gemeenschappelijk leven terug te introduceren.

Stel dat je een appartementsgebouw hebt en op een bepaald moment zegt er iemand: 'We gaan op dat dakterras een moestuin maken en iedereen kan via de trappenhal naar het dakterras.' Je zal zien dat er op een bepaald moment echt iets ontstaat. Je ziet dat met Covid ook, er zijn dingen ontstaan tussen mensen. Over het laatste heb ik nog een tekst gelezen over iemand die een bloembak in het midden van een straat geplaatst heeft. Ze hebben de straat geknipt en ineens ontstaat daar een heel ander leven. Mensen gaan meer bij elkaar aanbellen en op bezoek, de kinderen leren samenspelen ... "

“Wij hebben dat ook gedaan door met onze straat te applaudisseren voor de verpleegkundigen. Ik kende niemand in mijn straat en we zijn elke avond voor maanden achter elkaar samengekomen. Nu kennen we alle burens en gaan we bij elkaar bellen met fruit en eieren.”

“Dat is ongelooflijk! Er is een hele geschiedenis van hoe het ons woonideaal is geworden om zo ver mogelijk uit elkaar te wonen, om ver van iedereen te zitten. Iedereen moet nu ook zijn auto nemen om de kinderen naar school te doen, naar de supermarkt te gaan ... Er is gewoon geen ruimtelijke beleving. Het is heel anders dan dat je buiten stapt, naar de bakker gaat en iemand tegenkomt. Ik denk dat dit echt belangrijk is en dat we daar psychologisch nog heel ver van afstaan. Ik zie nog veel jonge mensen die nog steeds als woonideaal hebben om een stuk

verkaveling, een stuk grond te kopen en daar een huis te bouwen met hun kinderen en een labrador.”

“Bent u zelf ook opgegroeid in een dorp?”

“Ik heb tot mijn 3 jaar in een stad gewoond op de 16de verdieping van een woningblok op het Kiel in Antwerpen. Toen ik 3 jaar oud was ben ik verhuisd naar een villa in Hove, ten zuidoede van Antwerpen. Zo een witgeschilderde bakstenen gebouw.“

“Denkt u dat het feit dat u bent opgegroeid in een dorp een invloed heeft op de manier waarop u nu denkt? Misschien heeft iemand die enkel in de stad heeft gewoond niet dezelfde gevoelens over het dorp.”

“Wat wel zo was, omdat er relatief weinig autoverkeer was, speelden wij altijd op straat met de buurtkinderen. Ik weet nog dat we altijd ijshockey op rolschaatsen speelden met een stick en een tennisbal. Wij konden dat toen doen omdat we maar om het half uur opzij moesten om een auto door te laten, dat is nu ondenkbaar op sommige plekken. Maar nu woon ik in een soort van collectief, woningdelen eigenlijk, met drie gezinnen. Ons bureau is daar ook en we delen de tuin. Het ligt echt in de stad, een moeilijk deel van de stad Antwerpen, 2060. Ja, ik vind dat fantastisch. We noemen het ook niet echt een cohousing, organisatorisch is die tuin gemeenschappelijk eigendom met ieder zijn aandeel. Het is ook een belangrijk punt dat we deze mensen niet kenden. We hebben ons bureau gebouwd, de twee woningen verkocht en nu werkt dat super goed.”

“Wat is nu uw ideaalbeeld voor de maatschappij en de architectuur na het 5 jaar bouwmeesterschap? Wat zou je nu willen bijdragen op lange termijn?”

“Goh, ik denk dat we dat idee van samenwonen, dat collectief bouwen echt een beetje op de agenda kunnen zetten, want het beleid is niet volledig voorbereid op de hele bouwshift. Men gaat er nu vanuit dat we de nodige woonaantallen ook wel kunnen bouwen op minder grond, maar dat impliceert ook een ander soort typologie, een andere vorm van wonen. Hier is de modale Vlaming absoluut niet klaar voor. En er gebeurt ook niks aan, niemand legt aan mensen uit hoe bijvoorbeeld coöperatieve woonvormen werken. Dat is het eerste punt. Een tweede element is dat je tegelijkertijd ook nog een hele energietransitie hebt. Ja, het is bijna een onmogelijke taak om alle

vrijstaande huizen tegen 2050 energieneutraal te krijgen. Niet veel mensen beseffen dat als je vroeger een vrijstaand huis bouwde of een stuk grond kocht, je daarna achterover kon leunen. Want tegen dat je op pensioen gaat is alles afbetaald en woon je zo goed als gratis. Maar vandaag de dag is de energiekost een arm of een been van je lijf. We kijken straks ook nog eens aan tegen 150.000 euro kosten om de hele woning te isoleren. En dan wordt het wonen, die rustige oude dag, voor mensen niet haalbaar. Ik denk dat heel deze omslag een andere soort woontypologie impliceert en daar zou ik graag aan bijdragen. Nog een ding dat stilaan aan mijn aandacht komt door bouwmeester te zijn is dat als we een studie doen voor een gemeente of een lokaal bestuur, het maximaal een paar minuten duurt voor het over de auto en parkeerproblemen gaat. Dat is zo een idex. We hebben al gesprekken gehad

met Fietspraat Vlaanderen, ze geven adviezen over fietsinfrastructuur in heel Vlaanderen. Ze hebben al studies gedaan waarbij er aan winkeliers wordt gevraagd hoeveel klanten er met de auto komen, ze schatten meestal ongeveer 95%. Als ze dan effectief gaan tellen en vragen hoe mensen naar de winkel gaan, blijkt dat maar 65 tot 70% met de auto komt. Het zit in hun hoofd dat er parkeerplaatsen moeten zijn omdat ze anders failliet gaan. Terwijl we het idee moeten hebben dat je zo ongelofelijk veel levenskwaliteit kan generen als je een paar straten autovrij maakt en die auto op een parkingetje buiten de buurt zet. Ik hoop dat we ook daar iets in gang kunnen zetten. Nu dat veel mensen ontdekken dat energie zo duur wordt, het niet meer verantwoord is om met de auto te rijden en de fietsinfrastructuur alsmear beter wordt is dit de ideale kans om daaraan te werken.”

Om een andere blik te krijgen over 'dorpelijkheid' gingen we ook in gesprek met Ward Verbakel. Beluister wat hij te zeggen heeft in deze podcast:

Vlaams Bouwmeester: Erik Wieërs

architectuur en mode

Column Hilde Heynen

Mode is een eigenaardig fenomeen. Het verwijst naar voorkeuren en fascinaties die heel wisselend en wisselvallig zijn, en die niet gemotiveerd worden door noodwendigheden of basisbehoeften. Toch zijn deze voorkeuren en fascinaties ook niet willekeurig: er lijkt een soort klok te tikken die maakt dat in een samenleving heel veel individuen nagenoeg tegelijkertijd hun voorkeuren en fascinaties wijzigen. Dit fenomeen is het meest zichtbaar op het vlak van kleding. Kleuren, details en broeklengtes die vorig jaar ‘in de mode’ waren kunnen dit jaar helemaal ‘uit’ zijn, en wie deze alsnog draagt laat zich kennen als hopeloos ‘achterop’. Maar diezelfde kleuren, details en broeklengtes kunnen enkele decennia later weer gerecupereerd worden, waardoor het anno 2022 toch modieus kan zijn om rond te lopen in iets wat in de jaren '80 voor hip gold (weliswaar met de nodige kleine wijzigingen die de outfit ‘actueel’ maken). Gelijkaardige golfbewegingen doen zich voor in de muziekwereld, in binnenhuisinrichting, in tuinrichting, in de eetcultuur, en ook in de architectuur.

De Franse socioloog Pierre Bourdieu ontrafde in *La Distinction*, een boek uit 1979, het mechanisme achter de mode. Zijn analyse komt er op neer dat er steeds een bevoorrechte groep is die zich wenst

te onderscheiden van de massa en dat doet door nieuwe en zeer zichtbare keuzes te maken in bepaalde culturele praktijken. Deze bevoorrechte groep loopt daardoor ‘voorop’, terwijl de rest – met enige vertraging – hen imiteert in een poging om zelf ook tot die groep te gaan behoren. Degene die dit spel goed beheerst – en die dus keuzes maakt die door anderen gevolgd worden – verzamelt aanzien en respect, wat neerkomt op een vorm van cultureel kapitaal. En hoeveel te meer cultureel kapitaal iemand heeft, hoeveel te groter de kans dat hij of zij tot de bevoorrechte groep gaat behoren. De ambitie om die status te bereiken – de ambitie dus om het spel van het onderscheid, van ‘la distinction’ te beheersen – is de drijvende kracht die de golfbewegingen van de mode aan de gang houdt.

Mode heeft veel te maken met stijl – een geheel aan kenmerken en eigenschappen die een bepaalde persoon of een bepaalde kunststroming eigen zijn en die er herkenbaarheid aan verlenen. Stijl is een mysterieus iets, want we ervaren sommige personen en cultuuruitingen als heel ‘stijlvol’ en andere als ‘stijlloos’, zonder dat we heel goed de vinger kunnen leggen op wat nu net het verschil uitmaakt. Het gaat om esthetische ervaringen die te maken hebben met coherentie, scherpte en trefzekerheid, hetgeen echter niet betekent dat we ze kunnen vatten in een heldere formule, of in een algoritme. Het spel van de mode beheersen betekent een eigen stijl ontwikkelen die veranderingen toelaat of zelfs uitlokt, zonder dat de herkenbaarheid verloren gaat.

In de architectuur was vooral de 19de eeuw

Interieur van de 'kledingbox' tijdens de Existenzweek: hier werden kleren ingezameld om later gedoneerd te worden.

ge fascineerd door stijlen: heel wat historische vormtalen werden hernomen in zogenaamde neo-stijlen, maar men kon ook op eigenzinnige wijze historische vormelementen combineren binnen een eclectische benadering. Daar reageerde het 20ste eeuwse modernisme op met een afkeer van mode en stijl: modernisten wilden architectuur terugbrengen tot de essentie, tot een direct antwoord op basisbehoeften en functies. Ze wezen het modieuze spel met vormen af als gratuit en niet-ter-zake-doende. Zij wilden komen tot het wezen van de architectuur – een wezen dat per definitie 'stijlloos' zou zijn.

We weten dat die poging om een 'stijlloze' architectuur te ontwikkelen gedoemd was om te mislukken: het modernisme werd al gauw zelf een stijl, en werd, onder meer in de Verenigde Staten, ook zo in de markt gezet: als de International Style. In de laatste decennia van de 20ste eeuw reageren de postmodernisten dan weer op de modernisten door het spel van vormtalen en stijlen opnieuw

te gaan omarmen, en te kiezen voor een radicaal eclecticisme. De mode is op dat moment volledig gerehabiliteerd en terug aan zet. De prijs die de postmodernisten daarvoor betaalden was het opgeven van de maatschappelijke idealen van het modernisme: rationaliteit en zakelijkheid ten dienste van de emancipatie van zoveel mogelijk mensen.

Sindsdien hebben we geleerd dat het spel van de mode onontkoombaar is. Hele sectoren en industrieën worden erdoor aangedreven, en de consumptiecultuur gedijt dank zij de golfbewegingen van de mode. Dat is de economische motor van onze moderniteit en van de groei van het bruto nationaal product. Ook de architectuurcultuur wordt gedreven door modes: door telkens nieuwe fascinaties, nieuwe namen, nieuwe benaderingen, nieuwe hotspots. Tegelijkertijd mogen we hopen dat die onontkoombare cyclus niet het gehele plaatje omvat. Ook vandaag zijn er maatschappelijke kwesties die te zwaar wegen om alleen maar als modetendens in beeld te komen. Het nastreven van duurzaamheid is er zo één, het bevorderen van sociale rechtvaardigheid een andere. Als de modernisten dachten dat het uitbannen van mode maatschappelijke idealen dichter bij bracht, en

”

Hele sectoren en industrieën worden erdoor aangedreven, en de consumptiecultuur gedijt dank zij de golfbeweging van de mode.

”

als de postmodernisten vonden dat het omarmen van de mode de enige juiste keuze was, dan is het aan de huidige generaties om zich een weg te zoeken tussen deze twee polen. De uitdaging is om duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid als inzet van architectuur te blijven zien, en tegelijkertijd een gevoeligheid voor mode in te zetten om juist deze idealen te helpen verwezenlijken.

omgaan met de digitale wereld

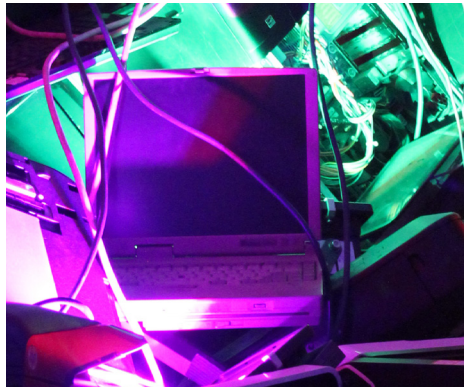
Technologie, een verlengstuk van ons lichaam én onze gedachten?

Eén van de installaties tijdens de Existenzweek bevatte een heleboel digitale apparaten. Ze dienden als een uitvergroting van de overmaat aan prikkels die we iedere dag ondergaan. Hieronder volgt een bedenking bij deze ingreep.

Neen, dit is niet het zoveelste artikel dat pleit voor minder gebruik van smartphones en wearables. Dat ze ons voortdurend prikkelen is geen nieuws. Dat ze veel moois met zich meebrengen, ongetwijfeld. Op medisch vlak worden ondenkbaar veel mensen geholpen door de vooruitgang op vlak van technologie. Onze vitale en mobiele functies zijn rechtstreeks verbonden aan onze gsm: hartslagmeters, pacemakers, prothesen ... Wat mij dwars zit, is het gevolg van de constante toegang tot de digitale wereld. Ik weet niet of ik het moet omschrijven als 'goed' of 'slecht' dus daarom stel ik het als een vraag.

Hoe ga ik om met de voortdurende afleiding die binnen handbereik is? Met afleiding bedoel ik het afgeleid zijn van de eigen gedachten, de gedachten laten leiden door een externe factor. Het is pas afleiding als iets je af-leidt van het ding dat je aan het doen zou moeten zijn. Het

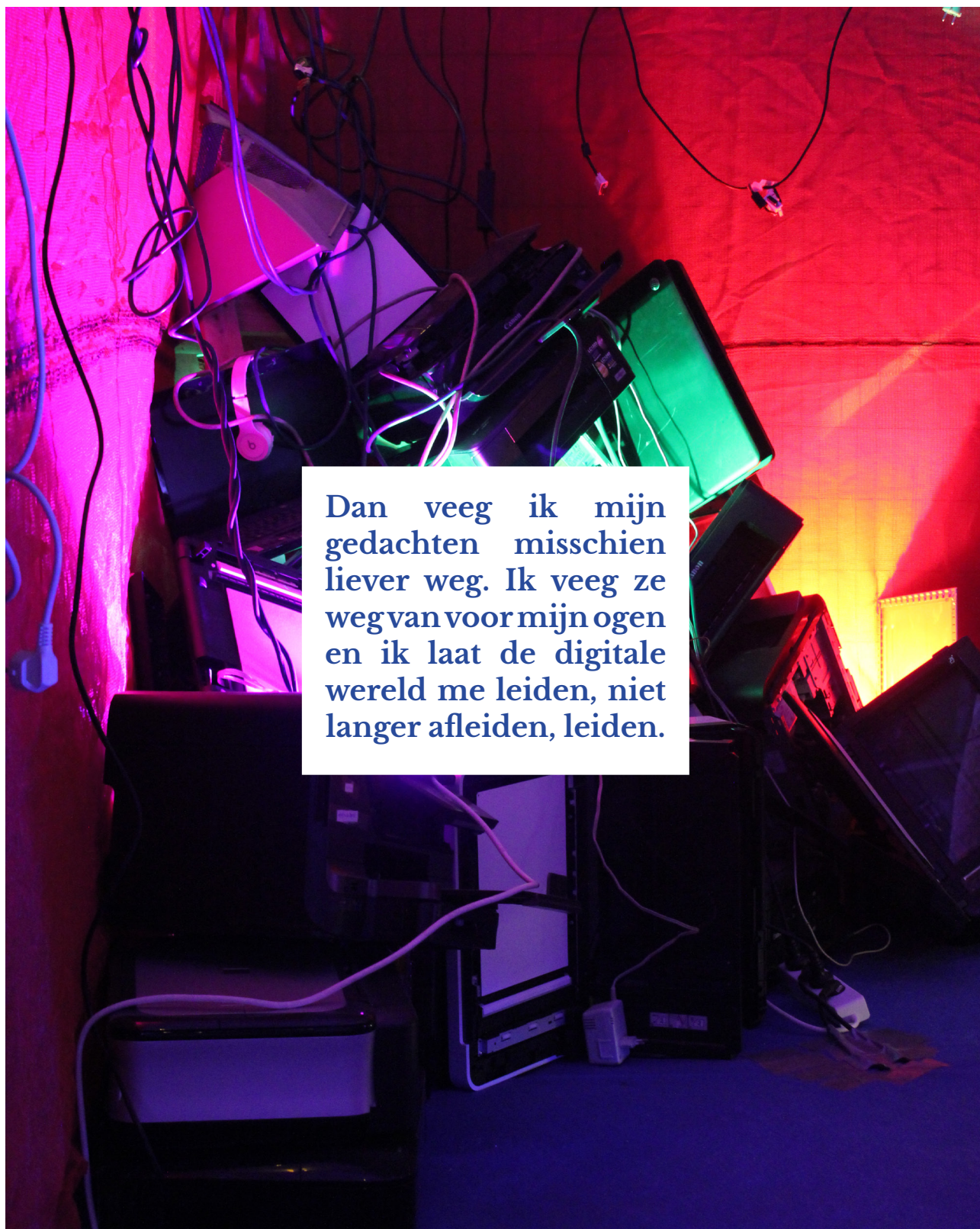
ding dat ik vaak aan het doen zou moeten zijn, is nadenken. Nadenken over levenskeuzes, gevoelens, verlangens, relaties, interesses, toekomstbeelden en als ik me helemaal laat gaan: de zingeving van het leven.

Er zijn momenten uitgestippeld waarop ik kan nadenken. Zoals momenten van transport, indien ik zelf niet aan het stuur zit. Momenten van verveling. Momenten in afwachting, wachten in de rij aan de bibliotheek, wachten op een trein, bus ... Momenten van toiletbezoek. Momenten voor het slapen gaan. Al deze kleine momenten, samen opgeteld, vormen een zee van tijd. De kunst is omgaan met deze momenten.

Voor mij zijn het uitgesproken kansen waarin ik mezelf kan vormgeven en soms gewoon rust kan bieden aan mijn hoofd dat vaak overuren draait.

Maar in plaats daarvan grijp ik maar al te vaak naar de extra prikkels van beelden, muziek, contacten ... Mijn gedachten worden gewild en ongewild, verdomd vaak verstoord door een externe factor, die digitale wereld. Van zodra zo'n klein moment zich aanbiedt start het interne debat, grijp ik naar mijn broekzak of staar ik naar buiten? Beantwoord ik die ene e-mail of laat ik mijn ogen afdwalen naar mijn omgeving. Laat ik me hersendood amuseren door tijdloze berichten van over de hele wereld of leef ik hier en nu? Telkens ik de tweede optie kies, weet ik dat ik ga nadenken. Ik weet dat ik die prangende gedachten onder ogen ga zien want het is vanzelfsprekend af te dwalen naar hetgeen dat er écht toe doet. Maar nadenken kost moeite, het kan zelfs pijn doen om te beseffen wat er moet gebeuren of aan zit te komen.

Vectorworks project in beeld

Fietsen door de bomen

Corona, het is vermoedelijk nog steeds met stip het meest gehoorde, gelezen, maar meteen ook gehate woord van het moment. Zo zorgde Covid-19 er onder andere voor dat je jouw contacten moest beperken, dat je niet op café kon, dat je plots les moest volgen vanachter je computer in plaats van in een volle aula. Ja, ook voor studenten was het een zeer uitdagende periode. Al durven wij toch ook één positief aspect te benoemen: we hebben met zijn allen de schoonheid van ons eigen land ontdekt.

Je hebt ze ongetwijfeld ook zien voorbijkomen op social media. Het prachtig uitzicht van Terhills (voordien Connecterra) of een foto voor het beroemde Doorkijkkerkje. Het zijn maar enkele voorbeelden van verrassende locaties in België die we door Corona, zeg maar noodgedwongen, ontdekten. Ook 'Fietsen door de Bomen' was zo'n ontdekking, een unieke fietsbeleving waarbij je tot op tien meter hoogte tussen de bomen kan fietsen. Het ontwerp van deze award winnende fietsbrug komt van het Limburgs BuroLandschap en werd vanaf dag één volledig uitgewerkt in Vectorworks. Zij zijn

Afbeelding © Fietsen door de Bomen, BuroLandschap

dan ook al jaar en dag overtuigd van de mogelijkheden van dit all-in-one CAD/BIM-pakket.

Het verhaal van het Limburgs fietspad begint in 2017, wanneer Toerisme Limburg, Toerisme Vlaanderen, het Agentschap voor Natuur en Bos en de gemeente Hechtel-Eksel de wedstrijd 'Fietsen door de Bomen' lanceren. Het winnende ontwerp kwam uiteindelijk van BuroLandschap in samenwerking met De Gregorio en Partners en Atelier Ensemble.

De idee achter het winnende ontwerp

Volgens Jasper Goffin, projectleider bij BuroLandschap, viel hun ontwerp vooral in de smaak omdat zij het bos zoveel mogelijk behouden. Zo kozen ze in hun ontwerp voor twee cirkels. Enerzijds om de rijrichting duidelijk te maken en anderzijds omwille van bouwtechnische redenen: de constructie is namelijk in het atelier geconstrueerd en ter plaatse met een centraal geplaatste torenkraan aan elkaar gemonteerd. Op die manier moest er niet door het

bos gereden worden om de constructie te realiseren. De cirkelvormige beleving geeft de bezoekers de kans om het bos echt te ontdekken. Aangezien het meeste leven van het bos in de kronen zit, werd er beslist om het fietspad niet te hoog (10m) te maken en werd er voor een transparante leuning gekozen. Op die manier kunnen bezoekers maximaal van het bos genieten.

Bij het ontwerp voor het fietspad werd niet alleen rekening gehouden met de fietser, maar ook - en vooral - met de natuur. Het was belangrijk dat er zo weinig mogelijk bomen gekapt werden voor het bouwen van de constructie. De bomen die wel plaats moesten maken voor de constructie werden verwerkt in een infopunt langs het fietstraject. Daarnaast kozen ze bij BuroLandschap voor een paalfundering en geen

brede betonfunderingen om de ondergrond in het bos zoveel mogelijk te sparen. Ook qua opbouw en uitzicht past de fietsbrug perfect in de natuurlijke omgeving van Hechtel-Eksel. De ronde vorm doet bijvoorbeeld denken aan de jaarringen van bomen en de 449 kolommen die de fietsbrug ondersteunen vertegenwoordigen de rechte stammen van de omliggende naaldbomen.

Afbeelding © Toerisme Limburg

Afbeelding/render © Fietsen door de Bomen, BuroLandschap

Enkele wist-je-datjes

- De palen die de fietsbrug ondersteunen staan in volledig willekeurige volgorde van elkaar.
- Van start tot finish nam het project 2 jaar in beslag.
- De fietsbrug sleept de ene na de andere prijs in de wacht (Dezeen Award 2020 voor beste 'Architectuur - Infrastructuurproject' van het jaar, de 'International Design Award', de 'World Landscape Award' enz.) BuroLandschap zelf vond hun ontwerp eerder eenvoudig en had alle media-aandacht dan ook niet verwacht.
- De brug is drie meter breed en 700 meter lang, gaat tot 10m de hoogte in en heeft een stijgingspercentage van 3%.

existenzreis

Broeder Klaus Kapel // Keulen // Bauhaus // Berlijn

Over architectuur lezen en leren is één ding, ze ervaren in volle glorie is iets helemaal anders. Het is net dit waar de werkgroep 'reis' zich voor inzet. Elk jaar organiseren ze een trip voor studenten ingenieur-architect waar het ervaren van architectuur centraal staat. Dit jaar ging de reis naar Duitsland, beleef er met ons een stukje van mee.

Bauhaus - Walter Gropius, Jüdisches Museum - Daniel Libeskind, Berliner Fernsehturm - Hermann Henselmann, Berliner Dom - Karl Friedrich Schinkel et al.

Bruder Klauskapel - Peter Zumthor

united through architecture

Column Hilde Vanaenroyde

De vele atelieruren en het samen toewerken naar een deadline zorgen ervoor dat onze studenten elkaar vrij snel kennen en ook een sterke band met elkaar krijgen. 'United through architecture' las ik in de witte box in de Sint-Jacobskerk tijdens de Existenzweek. Een waarheid als een koe. Elke architectuurstudent zit in hetzelfde schuitje: de vele deadlines en de daarmee gepaarde stress, de nachtelijke uurtjes om alles tijdig klaar te krijgen, de feedback die niet altijd licht verteerbaar is ... Het is mooi om te zien hoe onze studenten elkaar door dik en dun steunen als er een deadline of examens nadert. Het is fijn te weten dat ze elkaar troosten en opbeuren als het even wat minder gaat. Notities uitwisselen, samenvattingen doorspelen ... wordt als een evidentie beschouwd. De band is er dus, ongetwijfeld.

En toch ... Geldt die verbondenheid op alle vlakken? Durven zij zich helemaal aan elkaar bloot te geven?

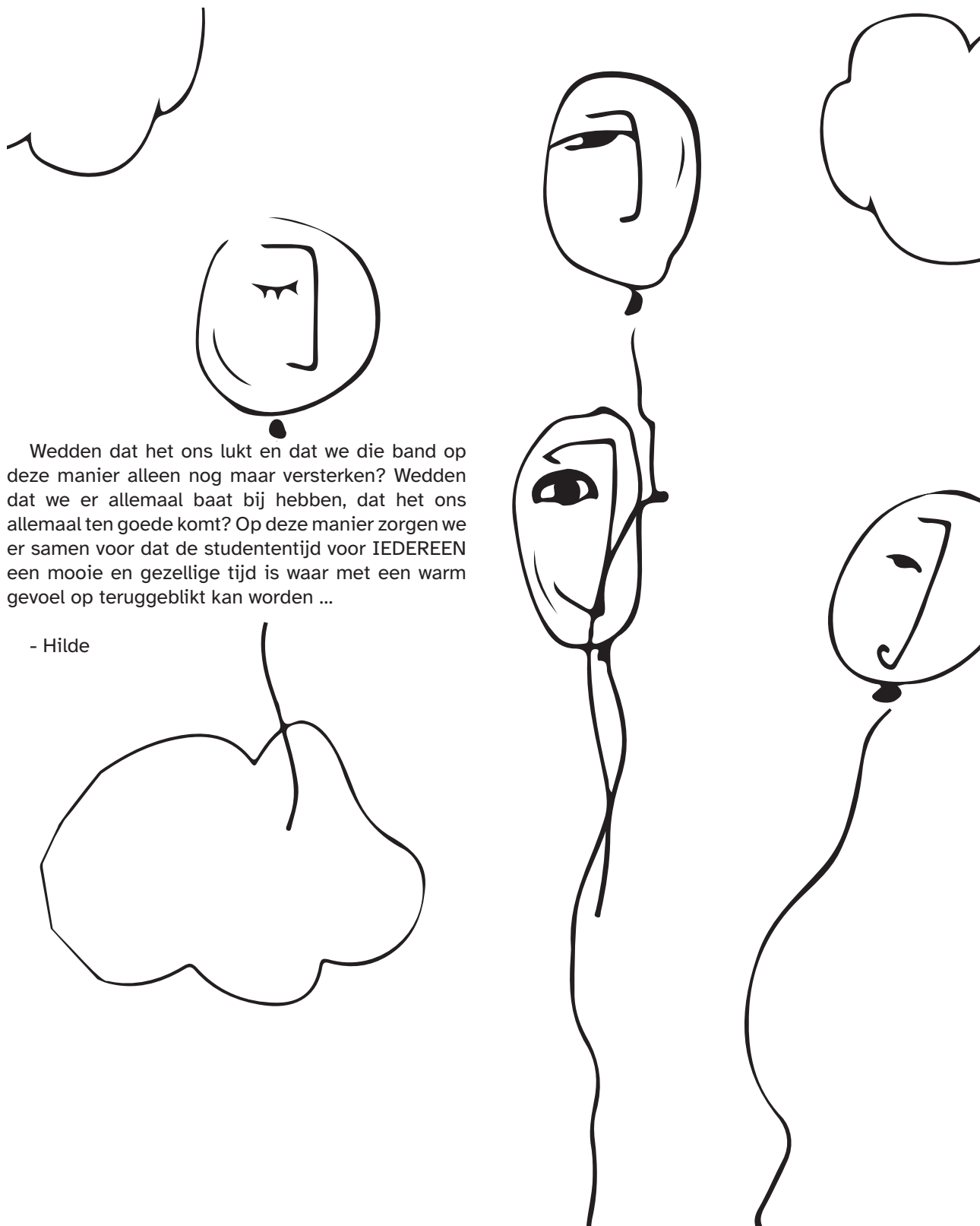
Iedereen heeft grote verwachtingen van zijn of haar studententijd: meer vrijheid, grotere zelfstandigheid, nieuwe vrienden, unieke ervaringen, leuke feestjes ... Maar de werkelijkheid is voor sommige studenten helaas anders: ze kunnen het kotleven maar niet gewoon geraken, de stress is allesoverheersend of de thuissituatie brengt een extra grote druk met zich mee, hun

faalangst, paniekaanvallen of uitstelgedrag speelt hun parten. Meer en meer studenten kampen met persoonlijke problemen. Problemen die heel divers zijn en erg zijn toegenomen over de jaren heen. Daar waar er in het begin van mijn carrière af en toe eens iemand langskwam om een probleem op persoonlijk vlak te bespreken zijn dat nu gemiddeld één à twee studenten per week. Hopelijk is deze toename toe te schrijven aan de groeiende durf alles bespreekbaar te maken.

Desalniettemin zijn het vele problemen zo bij elkaar ... De hele Corona-situatie heeft er daar nog flink wat aan toegevoegd: studenten die anders een vrij zorgeloze studententijd beleefden zagen het nu plotseling niet meer zitten, studenten vereenzaamden, konden hun draai thuis niet meer vinden ...

En net in die situaties zie ik die band tussen onze studenten niet of veel minder sterk aanwezig. Persoonlijke problemen worden zelden gedeeld, zo vertellen de studenten mij. Op sommige zaken rust nog steeds een taboe, zelfs binnen onze architectuurfamilie. Ergens vind ik dat wel een gemiste kans. Ik denk juist dat het veel zou helpen om met een medestudent te praten, zeker als die iets analogs doormaakt of heeft meegemaakt. Praten helpt echt, we weten het wel maar durven die stap vaak niet te zetten.

Laat ons die band dus nog wat verruimen en tegelijkertijd verdiepen. Wees alert voor de gemoedstoestand van je medestudent. En antwoord echt, eerlijk en ongefilterd op de vraag hoe het met je gaat, zonder schroom.

Wedden dat het ons lukt en dat we die band op deze manier alleen nog maar versterken? Wedden dat we er allemaal baat bij hebben, dat het ons allemaal ten goede komt? Op deze manier zorgen we er samen voor dat de studententijd voor IEDEREEN een mooie en gezellige tijd is waar met een warm gevoel op teruggeblikt kan worden ...

- Hilde

EXISTENZ
2021-2022

dankwoord

Onze editie van Existenz loopt stilaan ten einde. Vol trots blikken wij terug op een druk gevuld academiejaar vol herinneringen voor het leven. Van een Bauhaus waar de dansvloer onveilig gemaakt werd tot een sinterklaasbrunch die de magen van de studenten goed vulde. Van een portfolio-avond tot een ontwerpwedstrijd. Beginnen en eindigen met een hoogtepunt deden we met respectievelijk het LAunch-evenement en de Existenzweek.

Met elk van deze evenementen kregen we de kans onze stempel op Leuven te drukken en iedereen opnieuw kennis te laten maken met Existenz na enkele stillere jaren door de corona-pandemie. Met de grote stellingconstructie die gemaakt werd voor de LAunch wist het publiek al meteen wat Existenz kan doen. Deze trend van verbazing hebben we als rode draad proberen door te trekken doorheen het jaar.

Het zevenentwintigste Existenzjaar kende zijn hoogtepunt in de Sint-Jacobskerk. De leegstaande kerk, die uitvoerig in deze editie van de Unité aanbod komt, werd gedurende 6 dagen opgeladen met activiteiten. De kerk liet al van ver merken dat er iets gaande was. Wanneer de avond viel zorgde ze voor een prachtige lichtbaken over het Sint-Jacobsplein. De kerk en haar tuin werden snel gevuld door archies, vrienden, sympathisanten en buurtbewoners.

Samen blikken we terug op een geslaagd jaar; zowel voor Existenz als voor 1mira. Existenz is opnieuw een groot begrip geworden in Leuven en als groep zijn we enorm naar elkaar toegegroeid. We leerden iedereen beter kennen, ook diegenen die we daarvoor niet echt kenden of zelden spraken.

We hopen dat onze bezoekers steeds hebben kunnen genieten en hopen voldoende enthousiasme te hebben opgewekt bij de studenten die volgend jaar de fakkel van Existenz mogen overnemen.

Gelukkig weten we dat het afsluiten van ons Existenzjaar niet het einde betekent. Het eerste zaadje voor het nieuwe Existenz is geplant, de eerste ambitieuze ideeën worden al gevormd. Wij gaan alvast aanwezig zijn op elke activiteit! Succes!

Existenz 21-22 out, Existenz 22-23 in.

G3 Existenz 21-22
Vincent, Ruben en Xan

⊕ www.existenz.be

f Existenz

📷 _existenz

